

EKOŠOLSKI LIST

EŠL- št. 2/ 10. oktober 2016

DVAJSET LET DELA IN DOSEŽKOV ZA SPODBUDO V PRIHODNJE

Spoštovani,
hvala vsem, ki ste se udeležili letošnje konference koordinatorjev programa Ekošola, na kateri smo počastili 20-letnico programa Ekošola v Sloveniji. Zbralo se nas je kar 520 koordinatorjev, mentorjev in sodelavcev programa Ekošola. Predsednik vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar je podelil priznanja vrtcem in šolam, ki v programu delujejo neprekinjeno od ustanovitve. Z velikim veseljem pa smo tudi letos pozdravili ustanove, ki so prvič prejele okoljski znak zelena zastava.

Predsednik vlade dr.

Miro Cerar si je ob prihodu ogledal izbrane primere dobrih praks, nad katerimi je svoje navdušenje izrazil tudi v slavnostnem nagovoru. V njem je med drugim poudaril, da prihodnost temelji na mladih in da je pomembno, da v

mlade zasadimo seme, ki počasi klije in se potem vrača tudi vsem nam, ki ob njih sobivamo. Poudaril je, da je delo koordinatorjev in sodelavcev programa Ekošola po svoje pionirsko delo, predvsem pa ni preprosto. Včasih je zelo lepo, zelo prijetno, razveseljuje srca, včasih pa seveda težko, ker v tem pogledu ljudje napredujemo počasi in ker je

na svetu vedno toliko izzivov, da je vsem težko biti kos. Poudaril je, da koordinatorji dokazujete, da ste vztrajni, in čestital vsem prejemnikom priznanj za dvajsetletnico delovanja ter ustanovam, ki so prvič pridobile zeleno zastavo.

Celoten nagovor je objavljen na [spletni strani](#).

V tej številki:

Utrinki s konference koordinatorjev 1,2

Program dela in ekoakcijski načrt 2016/2017 3,4

Napovedujemo in vabimo 5

S KONFERENCE KOORDINATORJEV PROGRAMA EKOŠOLA 2016-2017

PRIMERI DOBRIH PRAKS NAVDIH ZA NOVE ZAMISLI

Dvanajst vrtcev in šol je v dvorani Splendens predstavilo izbrane primere dobrih praks iz preteklega šolskega leta s tematskih področij biotska raznovrstnost, energija, hrana in zdravje, odpadki, ohranjanje našega sveta in voda, nekateri od njih pa so ponazorili, kako zasnujejo in izvedejo svoje ekodneve. S primeri dobrih praks smo želeli omogočiti koordinatorjem, da pridobite vpogled v aktivnosti dru-

gih ustanov in način izvajanja in da dobite zamisel, kako lahko podobne aktivnosti prilagodite v vaši ustanovi. Mnogi od vas pa ste po ogledu primerov dobrih praks dobili sveže zamisli. Predstavitev primerov dobrih praks ste tudi letos ocenili kot enega najkoristnejših in najzanimivejših delov konference.

OKROGLA MIZA: KAKO NAVDUŠITI ZA OKOLJSKO VZGOJO?

Temo in sogovornike letošnje okrogle mize smo izbrali z namenom, da po eni strani počastimo 20-letnico okoljskega delovanja, hkrati pa pokažemo, da v vsakem obdobju obstajajo izzivi okoljske vzgoje in izobraževanja. Pred dvajsetimi leti

so bili izzivi in vprašanja drugačni, kot so danes, a je bilo podobno kot danes potrebne veliko vztrajnosti in zavzetosti. Svoje bogate izkušnje je razkrila ddr. Barica Marentič Požarnik. Svoje misli je strnila z nasvetom, da je treba za učinkovito okoljsko vzgojo omogočiti aktivnosti od spodaj navzgor, za kar skrbijo učitelji, ter od zgoraj navzdol, torej sistemsko. Hkrati pa morajo aktivnosti potekati tudi navzkrižno. Program Ekošola je dobra podlaga prav za takšno okoljsko vzgojo. Dane Katalinič, koordinator za vrtce v programu Ekošola, je poudaril, da je otrok opazovalec in raziskovalec od rojstva in da ga moramo postaviti v naravo, da se uči in raziskuje.

PODELITEV NAGRAD

Med odmori konference smo podelili priznanja in nagrade za projekte Šolska VRTilnica, Likovni natečaj »Zdravo življenje«, Mladi poročevalci, Znanje o gozdovih (LEAF) in Ni debate - v Gorenje Surovino dajte stare aparate za šolsko leto 2015-2016.

Predvsem pa moramo otroke učiti odnosa: odnos do okolja in narave otroku privzgojimo. Ana Nuša Kirn, ravnateljica OŠ Preserje pri Radomljah, in Elizabeta Prus, ravnateljica Srednje šole Črnomelj, sta opisali, kako se na obeh šolah organizirajo, da v učni načrt dodajo različne vsebine. Čeprav je učne vsebine lažje medpredmetno povezovati na razredni stopnji v osnovni šoli kot v višjih razredih osnovne in pozneje v srednji šoli, sta se strinjali, da je eden ključnih dejavnikov motiviranost učiteljev. Hkrati sta poudarili, da morajo vodstvo šole in vsi zaposleni vedeti, kaj je vizija šole – kaj želi doseči, kaj želi ponuditi in kako. Še zlasti na koncu devetletke in v srednji šoli je mlade težko motivirati za delo v naravi – a če jim prisluhnemo, jih spodbujamo in pustimo, da uresničijo svoje zamisli, je precej lažje. Mag. Nada Mulej je dodala, da morajo učitelji iskati poti zunaj ustaljenih okvirov, iskati nove poti in nove metode. Sploh pri najstnikih je pomembno, da se počutijo vključene.

PROGRAM DELA IN EKOAKCIJSKI NAČRT 2016-2017

Prosimo, da v ekoaplifikacijo pravočasno vpišete ekoakcijski načrt za letošnje šolsko leto. V pomoč so vam lahko projekti, ki smo jih predstavili na konferenci: nekatere bomo letos izvedli prvič, nekatere bomo osvežili, nekatere od njih pa poznate iz preteklih let. Vabimo pa vas, da zasnujete projekte in aktivnosti tudi po zamislih otrok, učencev, dijakov ali vaših sodelavcev.

Novi projekti v šolskem letu 2016-2017

STAR PAPIR ZBIRAM, PRIJATELJA PODPIRAM

Humanitarno-izobraževalni projekt je namenjen zbiranju starega papirja, s čimer mladi pomagajo svojim vrstnikom ter tako izražajo socialni čut, solidarnost in dobrodelnost. Zbiranje poteka skozi vse leto. V projekt se prijavite s **PRIJAVNICO**, ki jo pošljete na info@ekosola.si. Posredovali jo bomo družbi Dinos, d. d., ki bo poskrbela, da boste prejeli zabojnik do napovedanega datuma in da ga bodo po končanem zbiranju tudi odpeljali. Z organiziranim zbiranjem starega papirja boste **vaši ustanovi zagotovili prihodke od prodaje starega papirja (90 %), Fundaciji PISMO SRCA pa sredstva za štipendije mladih (10 %)**. Vsaka sodelujoča šola, ki bo v okviru tega projekta v šolskem letu 2016-2017 zbirala star papir, lahko za šolsko leto 2017-2018 predlaga svojega kandidata za štipendiranje.

MLADI POROČEVALCI ZA OKOLJE

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede

V šolskem letu 2016-2017 spodbujamo učence iz novinarskih krožkov, dijake in študente, da postanejo poročevalci o okolju in za okolje, da opazujejo ter raziskujejo svoj prostor, prepoznajo težave in izzive, ugotavljajo njihove vzroke ter učinke, da poiščejo dodatne informacije in pojasnila pri strokovnjakih. Iščejo lahko primere, projekte in posameznike, ki s svojim delovanjem pripomorejo k izboljšanju stanja v okolju ali pa – nasprotno – opozarjajo na dejavnosti, ki okolju povzročajo negativne učinke. Projekt Mladi poročevalci za okolje bomo v šolskem letu 2016-2017 prvič izvajali s **časopisno hišo Delo in v sodelovanju s Fakulteto za družbene vede Univerze v Ljubljani**. Prva razpisana tema (september – oktober) je **VODA**. Prispevke pošljite na info@ekosola.si najpozneje **do 2. novembra 2016**.

K sodelovanju vabimo mentorje novinarskih krožkov, da nam sporočijo elektronske naslove, da prejmejo dodatna navodila za pisanje prispevkov.

URE V VRTCIH IN ŠOLAH

Projekt **Učinkovita Raba Energije (URE)** v vrtcih in šolah spodbuja mlade k bolj

premišljeni in varčni rabi energije v šoli in doma. Cilj je zmanjšati porabo energije in pri tem upoštevati tehnične in ekonomske razmere v vrtcu, šoli ali doma. Z različno zasnovanimi aktivnostmi za vse starostne skupine in z gradivom za mentorje lahko otroci in učenci spoznajo, kako varčujemo z energijo.

- **Otroci v vrtcih in učenci prve triade OŠ** spoznava-jo osnovne pojme o energiji, kot so viri energije, električne sijalke ter njeno učinkovito rabo. Otroci in učenci 1. in 2. triade so lahko **energetski detektivi**, kjer spremljajo porabo energije v vrtcu oz. šoli, spoznavajo različne možnosti varčevanja z energijo, spoznajo načine ogrevanja ter iščejo rešitve za manjšo porabo energije.

- **Oblačimo šolo** je aktivnost, s katero se bodo ukvarjali **učenci 2. in 3. triade OŠ in SŠ**. Spoznavali bodo, zakaj skozi zgradbe uhaja veliko toplote, spoznali različne izolacijske materiale ter pripravili maketo izolirane šole z analizo izbora materialov.

- **Zadnja triada in srednješolci** pa se teme lahko lotijo še bolj poglobljeno in napišejo **novinarski članek ali raziskovalno nalogo** o učinkoviti rabi energije.

Misija: TRAJNOSTNA MOBILNOST

To je nov projekt v letošnjem letu, s katerim bodo otroci in učenci spoznavali različne vidike trajnostne mobilnosti, prepoznavali možnosti za izboljšave ter iskali rešitve. Projekt oziroma misije delimo po starostnih skupinah.

- Prva je **Štejem korake, ohranjam** okolje, kjer otroci raziskujejo, katera prevozna sredstva so okolju čim bolj prijazna, kako prihajajo v vrtec oz. šolo ter katera prevozna sredstva uporabljajo v družini. Izberejo tudi najpogostejšo pot do vrta, po kateri lahko pridejo z avtom, in ob njej preštejejo korake, ugotavljajo, kolikokrat v izbranih tednih so prišli v vrtec/šolo peš, s kolesom, ali in kam so se peljali z avtobusom ali vlakom.

- Naslednji misiji **Kako do prijatelja** ter **Zelena pot do prijatelja** sta zasnovani tako, da si skupina učencev iz različnih krajev izbere drug kraj (lahko je kraj, kjer so bili na počitnicah, šoli v naravi) in ugotavljajo, kako priti do

njega na čim bolj trajnosten način – peš in/ali s kolesom/javnim prevozom. Pri tem lahko ugotavljajo, ali je pot varna, kaj bi bilo treba storiti za varno pot, ali obstaja varnejša alternativa itd.

- Misija **Moje trajnostno vozilo** omogoča več individualnega dela. Gre za izdelavo trajnostnega vozila (kolo, skiro, rolka itd.). To je izdelano iz odpadnih materialov oziroma upošteva čim več okolju prijaznih vidikov.

HRANA NI ZA TJAVENDAN

Letošnja novost raziskovanja zavržene hrane je glavna junakinja Kuhla (lutka iz kuharice, ki jo lahko naredijo otroci). Njena posebnost je velik žep, v katerem skriva recepte starih jedi, različne nasvete, namige in podobno. Kuhla bo otroke usmerjala v različne dejavnosti in jim zastavljala naloge.

- Otroci bodo imeli v knjižici prostor za dodajanje svojih fotografij, risb, komentarjev, rešitev in problemov. Končno poročilo projekta bo knjižica Kuhla, ki jo boste ustvarili skupaj z otroki in gospo Kuhlo.

- Učenci druge in tretje triade bodo s pomočjo Dnevnika hrane opravljali meritve zavržene hrane, ugotavljali, katera hrana se na šoli in doma zavrže največkrat. Svoje ugotovitve in rešitve, ki jih bodo zapisali v dnevnik hrane, lahko predstavijo v obliki stripa, kolaža ali videoposnetka.

- Srednješolci bodo na temo »Kako zmanjšati količine zavržene hrane na naši ustanovi?« pripravili raziskovalno nalogo. Naslov raziskovalne naloge je lahko izbran poljubno, vendar mora naloga obravnavati tematiko zavržene hrane na ustanovi. Lahko pa pripravijo video film z lastnim scenarijem, zgodbo in kostumografijo. Dijaki lahko s pomočjo pametnega telefona, videokamere ... izdelajo 1 do 4 minutni film (igra, reportaža, videospot ...) na temo zavržene hrane. Raziskovalne naloge in/ali video film lahko prijavite v ekoaplikaciji do 28. 10. 2016. Rok za oddajo pa je 28. 4. 2017.

[Več...](#)

Nagradni natečaj »Reciklirana kuharija«

V okviru projekta »Hrana ni za tjavendan« tudi letos poteka nagradni natečaj, na katerem boste raziskovali **inovativne načine ponovne uporabe živil in zbirali recepte svojih babic, pri katerih so uporabile preostanek živil ali**

obrokov. Recepte pošljite v obliki doc. ali pdf. Receptu priložite fotografijo/risbo/fotostrip jedi in postopek priprave jedi. Rok za oddajo je **9. april 2017** na elektronski naslov info@ekosola.si.

Delavnica za mentorje projekta

Prva delavnica za mentorje je predvidena v prvi polovici novembra (točen datum bomo objavili na spletni strani in vas obvestili po elektronski pošti), na njej bodo predstavljene novosti, izmenjane dobre prakse in predavanja.

ŠOLSKA VRTILNICA

Projekt Šolska VRTilnica je v tem šolskem letu obogaten z možnostjo uporabe t. i. zelenih kock (urbanscape). Zelene

kocke so nova generacija izdelkov, ki so narejeni iz naravnih, mineralnih vlaken in omogočajo optimalne razmere za rast rastlin, zmanjšujejo potrebo po zalivanju, spodbujajo rast nadzemnih delov rastlin ter omogočajo hiter razvoj njihovega koreninskega sistema, obenem pa izboljšujejo še zračno-vodni režim tal. Mineralna vlakna so okolju prijazna, biorazgradljiva in ne vsebujejo nikakršnih dodatkov ali kemičnih veziv. Odlično zadržujejo vlogo in raztopljena hranila, ki jih iz vode črpajo rastline, zato omogočajo lažje in bolj kakovostno vzdrževanje rastlin v zaprtih prostorih in na prostem. **Zato jih boste lahko koristno uporabili pri naši projektni nalogi,** pozneje pa tudi na vaših šolskih vrtovih, kjer gojite zelišča, začimbnice, vrtnine, cvetice ali okrasne rastline, pri čemer boste potrebovali tudi manj vode in zemlje.

Vsi, ki želite preizkusiti zelene kocke v lončku in na šolskem vrtu, pošljite izpolnjeno **prijavnico do 28. 10. 2016 na info@ekosola.si**. Prvim tridesetim prijavljenim ustanovam bomo posredovali navodila za izvedbo projekta in zelene kocke.

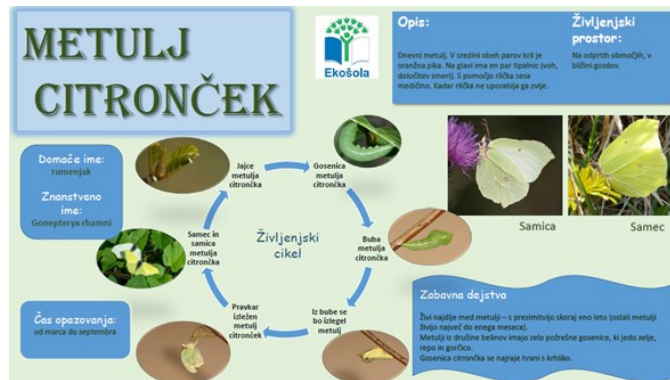
RAZISKOVALCI BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

BIOTSKA RAZNOVRSTNOST

Mednarodni projekt Veliki lov na rastline, pri katerem sodeluje dvanajst držav, je osredinjen na raziskovanje **biotske raznovrstnosti** s posebnim poudarkom na **rastlinah** in z njimi povezanih vrstah. Namenjen

je otrokom od 5. do 11. leta starosti. V projekt se prijavite s [prijavnico](#), ki jo pošljete do **28. 10. 2016** na naslov: useniknik.tina5@gmail.com.

Projekt se izvaja po petih korakih: registracija (s prijavnico in v Ekoaplifikaciji), pregled (kratke ankete, obrazci za vrednotenje in navodila so na [povezavi](#)), rezultate anket oddate do 1.12.2016), ukrep (izdelava zemljevida habitata, izvedba dejavnosti), spremljanje in vrednotenje (zemljevid habitata z novimi vrstami, ponovitev anket) ter kratko poročilo.

NAPOVEDUJEMO

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK: 18. novembra 2016

Vseslovenski projekt Tradicionalni slovenski zajtrk je namenjen lokalni samooskrbi, domači pridelavi in predelavi. Posebna pozornost je namenjena pomenu gibanja in ohranjanju čistega okolja.

EVROPSKI TEDEN ZMANJŠEVANJA ODPADKOV: 19.-27. novembra 2016

EVROPSKI TEDEN ZMANJŠEVANJA ODPADKOV
19.-27. NOVEMBER 2016

Letošnja tema je zmanjševanje odpadne embalaže. Mogoče aktivnosti (lončki za enkratno uporabo, kosilo in piknik brez odpadkov, dnevnik odpadne embalaže, voda iz pipe, ponovna uporaba embalaže). [Več...](#)

VABIMO

ODGOVORNO S HRANO!

MEDNARODNA DELAVNICA

na **MEDNARODNO DELAVNICO »GLOBALNO UČENJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ«** s poudarkom na temo »Odgovorno s hrano« za vse ustanove, ki sodelujete pri tem projektu. Izvajali ga bosta:

- ga. Andrea Bullivant, profesorica na Liverpool Hope University, ki je že izvajala številne delavnice in izobraževanja na temo globalnega učenja za trajnostni razvoj. Odlično tudi p o z n a delovan-

je pro-
g r a m a
Ekošola

v Veliki Britaniji, zato verjamemo, da nam bo predstavila številne izkušnje s svojega dosedanjega dela.

- ga. Tereza Čajkova iz organizacije Glopolis iz Češke. Ga. Čajkova je vodja mednarodnega projekta Odgovorno s hrano in ima prav tako številne izkušnje pri izvajanju delavnic in izobraževanju učiteljev na temo trajnostnega razvoja in globalnega vidika (pre)hrane.

Delavnica bo potekala v sredo, 14. decembra in v četrtek 15. decembra dopoldne. Predavanja in delavnice bodo potekale v angleščini (brez prevajanja), zato prosimo, da se prijavite udeleženci, ki se lahko sporazumevate v angleščini.

MEDNARODNA KONFERENCA »PREDSTAVITEV PRIMEROV DOBRIH PRAKS PROGRAMA EKOŠOLA«

Vse, ki želite predstaviti svoje primere dobrih praks, vabimo, da pripravite referat za **Mednarodno konferenco »Predstavitev primerov dobrih praks programa Ekošola«**, ki bo **15. decembra 2016**. Pripravili smo [Navodila za pisanje referata](#) in [prijavnico Rok za prijavo referatov](#) je **15. november 2016**.